

Henüz 34 yaşında. Boğaziçi Üniversitesi Sosyoloji mezunu. İngiltere’de Business Studies masterı yaptı. Yaklaşık dört yıl baba mesleği tekstil işiyle ilgilendikten sonra önemli bir dönüm noktasına geldi: Baba mesleğini sürdürmek veya sosyal bir girişime imza atmak. Yıllardır sivil toplum kuruluşlarında gönüllü olarak çalışmasının getirdiği sosyal girişimci ruhunun sesini dinledi ve 2007 yılında Mikado Danışmanlık’ı kurdu. Koç Holding’den Bilim İlaç’a kadar pek çok şirkete sosyal sorumluluk projeleri konusunda danışmanlık yaptı. Buradan elde ettiği geliri kariyer planı yapan gençlerle işinin ehli yöneticileri bir araya getiren “Gelecek Daha Net” projesine aktarıyor. Türkiye’nin ilk tekstil markasının kurucularından Ali Titiz’in kızı Serra Titiz’den bahsediyoruz, çok iyi maaşla büyük bir şirkete üst düzey yönetici olarak çalışmak yerine kâr amacı gütmeyen Mikado Danışmanlık’ı kuran bir girişimci. Türkiye’de Serra Titiz gibi pek çok örnek var artık. Sayıları da hızla artıyor. Kendilerine sosyal girişimci diyorlar. Hedefleri sosyal sorunlara çözüm olabilecek girişimler ortaya koymak. Birkaç tanesi Türkiye’nin dört bir yanındaki sosyal girişimcileri bir araya getirmek amacıyla Sosyal Girişimcilik Platformu’nu kurdu kısa bir süre önce. “Platformu, Alternatif Yaşam Derneği’nin kurucusu Ercan Tural ve bir süre Ashoka Türkiye’nin temsilciliğini yapan Şeyda Taluk’la birlikte kurduk” diyor Serra Titiz ve ekliyor: “İlk aşamada bir ulus-

lararası eğitim ve internet sitesi kuracağız. Sonra farklı projelerimiz de olacak.”

Son dönemde pek çok yeni sosyal girişimin tohumları atılıyor. Sosyal girişimciliği geliştirmeye yönelik önemli girişimlerden biri olan (Sosyal Girişimci Genç Liderler Akademisi) SOGLA da bunlardan biri. Türkiye’nin geleceğine yön verecek sosyal girişimci lider adaylarını yetiştirmek ve sosyal girişimcilik kavramını yaymak üzere 2009 yılında, Dünya Bankası tarafından Türkiye’nin Yaratıcı Kalkınma Fikirleri’nden biri seçilerek faaliyetlerine başladı. Projenin sahipleri Ece Ercel ve Timur Tiryaki. İlk yılında Boğaziçi Üniversitesi’nden 25 öğrenci liderlik, koçluk, sosyal girişimcilik, etkili iletişim gibi konularda eğitimler aldı ve almaya devam ediyor. SOGLA proje bankasında şu anda halihazırda sekiz sosyal girişim planı var. Bu sene SOGLA’ya 50 sosyal girişimci lider adayı daha seçilmesi planlanıyor. Şu anda başvurular www.sogla.org internet sitesi üzerinden devam ediyor. Bu sene Boğaziçi’nin yanı sıra Bilgi, İTÜ ve Özyeğin Üniversitesi öğrencilerine de açık bu program. Son başvuru tarihi 28 Ekim. “Önümüzdeki senelerde diğer üniversitelere de kontenjanını açıyor olacak SOGLA” diyor Ece Ercel. SOGLA’nın başlattığı sosyal girişimcilik projelerinden biri de gençlik koçluğu projesi “Hayatımın Lideriyim”. Bu proje sayesinde 26 üniversite öğrencisi SOGLA’da eğitim alan akranlarından profesyonel koçluk hizmeti aldı.

Sosyal girişimcilik Türkiye’de henüz çok yeni gelişen bir

Sosyal girişimcilik mi sosyal sorumluluk mu?

Sosyal girişimcilik sosyal sorumluluktan farklı. Çünkü sosyal girişimcilikte kendi kendini döndürebilen, sürdürülebilir bir sistem kurulur...

...Ticari girişimcilikten farklı olarak kâr patrona aktarılmaz, sistemin büyümesi ve amacı doğrultusunda daha yüksek sosyal fayda sağlaması için sistemin içinde kalır.

kavram. Bu nedenle de ne olduğu konusunda ciddi bir kargaşa var. Sosyal girişimciliğin hayırsızlık, sosyal sorumluluk ve gönüllülikle karıştırılmaması gerekiyor. Sosyal girişimler sosyal sorumluluk projelerinden farklı olarak sürdürülebilir iş modelleri içeren sistemler. "Sosyal girişimcilik proje değildir. Sürdürülebilirliğin çok önemli olduğu bir alandır. Toplumda dönüşümü de ancak bu şekilde yaratabilirler" diyor Hülya Denizalp. Yeni filizlenen sosyal girişim örneklerinden biri de Zeynep Delen'e ait. Boğaziçi Üniversitesi Kimya Bölümü mezunu Zeynep Delen, Amerika'da doktorasını tamamlayıp Amherst College'da asistan olarak çalışmaya başlayan genç girişimcinin fikirleri buradaki eğitim sistemiyle tanışmasıyla ortaya çıkıyor. Öğrencilerin yeteneklerini ortaya çıkarmaya çalışan bir sistem bu. İki yıl çalıştıktan sonra benzer bir eğitim modelini Türkiye'de uygulama fikriyle yaklaşık bir yıl önce Türkiye'ye dönüyor. Türkiye'de ve Amerika'da pek çok uzmanla yaptığı görüşmelerin ardından bir üniversite veya okul kurmak yerine bir eğitim programı yapmaya karar veriyor. Hedefi Foça'da dünyanın farklı noktalarından gelen üniversite hocalarıyla öğrencileri bir araya getirip disiplinlerarası iletişimin sağlandığı bir program başlatmak. "Bir okul veya üniversite değil, eğitim programı" diyor Zeynep Delen ve ekliyor: "Şu anda üniversite kurmam koşullar itibarıyla mümkün değil, ileride olabilir ama bir takım şeylerin değişmesi gerekiyor." Önümüzdeki yaz yapılması planlanan ilk program için diğer sosyal girişimciler gibi fon arayışları sürüyor Zeynep Delen'in. Elbette tüm ticari girişimler gibi bu tip girişimlerin de başlangıç sermayesine ihtiyacı var. Pek çok sosyal girişim projesi kaynak yetersizliği nedeniyle hayata geçemeyebiliyor ya da hayata geçenlerin kendini geliştirmesi mümkün olmuyor. "Kurumların, girişimcilerin ve yatırımcıların bu kavramı sahiplenip, sosyal girişimcilere başlangıç aşamasında destek olması, birlikte çalışılması gerekir. Sosyal Girişim Fon'u kurulması da bu alanın gelişmesine büyük katkı sağlayacaktır" diyor SOGLA'nın kurucularından Timur Tiryaki. Toplumsal projeler hakkında kamuoyunu bilgilendirmek ve ticari kuruluşlarla bireyler arasında köprü kurarak bu toplumsal projelere finansal kaynak yaratmak hedefiyle 2007 yılında www.alisbagis.com.tr'yi kuran Arzum Meleksoy, "Biz de sponsor arayışındayız. Maddi olanaksızlıklar nedeniyle projeyi istediğimiz gibi geliştiremiyoruz" diyor.

Maddi sorunlara rağmen uzun yıllardır yılmayan çok sayıda girişimci var. Bunlardan biri Tahir Dadak. Ankara Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi'ni bitirdikten 1989 yılında Türkiye Kalkınma Vakfı'nda (TKV) 1989 yılında saha elemanı olarak işe başlıyor. Diyarbakır ilinin en yoksul köylerinde kırsal kalkınma çalışmaları üzerine çalışıyor. 1997-2001 yılları arasında TKV'de projeler müdürü olarak GAP bölgesinin tüm illerinde çeşitli çalışmaların yönetiminde görev alıyor. TKV'nin 2001 yılında faaliyetlerinde daha çok ticari alana yönelmesi ve

kırsal kalkınma faaliyetlerini de ticari mantıkla yürütme yaklaşımı Tahir Dadak için dönüm noktası oluyor. 2001 yılında ekonomik krizin en şiddetli yaşandığı dönemde, son derece iyi koşulları olan işinden yedi arkadaşıyla birlikte istifa ediyor ve yeni bir başlangıç yapıyor. 2001'den bu yana zorunlu göç, gençlerin eğitimi, tarım ve hayvancılık gibi bölgenin ihtiyacı olan pek çok konuyla ilgili çalışmalar yürütüyor. "TKV sürecinden sonra sanırım sivil toplum alanında edindiğim deneyim ve bu işe olan inancım, ideallerim nedeniyle hep bu alanda bir şeyler yapmak için uğraştım, bunun için arayışlarım oldu" diyor Tahir Dadak.

Sosyal girişimcilerin sorunları maddi olanaksızlıklarla sınırlı değil. Sosyal girişimlere uygun tüzel kişiliklerle ilgili yasal düzenlemelerin Türkiye'de olmaması da sıkıntı yaratıyor. Örneğin Mikado Danışmanlık kâr amacı gütmeyen bir şirket. Ancak Türkiye'de böyle bir tanımlama olmadığı için diğer şirketlerle aynı koşullara sahip. Kuzey Amerika ve Avrupa'da örnekleri olan "kâr amacı gütmeyen şirket" yapısının getirilmesine ihtiyaç var. "Bu konuyla ilgili lobi çalışmalarımız var" diyor Serra Titiz.

Üniversiteler de gelişime kayıtsız değil. Sosyal girişimciliği geliştirmeye yönelik çalışmalara hız vermiş durumdadır. İstanbul Bilgi Üniversitesi, genç sosyal girişimcilere yönelik bir yarışma düzenliyor. International Youth Foundation (Uluslararası Gençlik Vakfı), Sylvan/Laureate Foundation (Sylvan/Laureate Vakfı) ve Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) işbirliği ile gerçekleştirilen Bilgi Genç Sosyal Girişimci Ödülleri'ne başvurular sürüyor. 15 Kasım'da sona erecek olan ödül programına 23 Eylül itibarıyla 46 başvuru alındı. Başvurular; Adapazarı, Ankara, Antalya, Balıkesir, Bursa, Çorum, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Konya, Mardin, Siirt, Sivas, Tekirdağ, Uşak ve Van illerinden yapıldı. "Başvurular www.bilgiggo.com adresinden yapılıyor" diyor İstanbul Bilgi Üniversitesi Proje Müdürü Serdar Apaydın ve ekliyor: "Başvurular Bilgi Genç Sosyal Girişimci Ödülleri Değerlendirme Komitelerinin dikkatine sunulacak ve adaylar mülakattan geçirilecek." Aralık ayının ilk haftasında seçilecek 20 yarı finalist için İstanbul'da 2-3 günlük liderlik eğitimi, dinamik bire bir öğrenme, işbirliği ve gençler arasında vizyon paylaşımı organize edilmesi planlanıyor. Yılbaşından sonra ise finale kalan 10 adaya 3 bin 500 Amerikan Doları maddi/nakdi destek verilecek. Bu adaylar, aynı zamanda Youthactionnet tarafından yapılan "Küresel Genç Sosyal Girişimciler" programına da katılma hakkı kazanacak. Ödül töreni, Şubat 2011'de gerçekleştirilecek. Kuşkusuz bu yarışma ve benzer projeler gençlerin cesaretlenmesinde rol oynayacak. Sosyal girişimciler Türkiye'nin dört bir yanında sessiz sedasız değişimin nüvelerini atmaya devam edecek. Ancak bu süreçte desteğe ihtiyacı duyacaklarını göz ardı etmemek gerek.